

Ratsit AB
Ålegårdsgatan 1
431 50 MÖLNDAL

Tillsyn enligt kreditupplysningslagen (1973:1173)

Datainspektionens beslut

Ratsit AB (org. nr 556709-0526) handlar i strid med 9 § kreditupplysningslagen genom att lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare på webbplatsen www.ratsit.se, trots att det finns anledning att anta att upplysningen kommer att användas av någon annan än den som på grund av ett ingånget eller ifrågasatt kreditavtal eller av någon liknande anledning har behov, s.k. legitimt behov, av upplysningen.

Ratsit AB handlar i strid med 11 § kreditupplysningslagen, genom att lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer på webbplatsen www.ratsit.se utan att samtidigt och kostnadsfritt sända ett skriftligt meddelande, en s.k. kreditupplysningskopia, till den omfrågade om vem som bedriver verksamheten, ändamålen med behandlingen, de uppgifter, omdömen och råd som upplysningen innehåller om honom, möjligheten att få rättelse av de uppgifter som rör honom, och vem som begärt upplysningen.

Ratsit AB föreläggs att upphöra med att lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare på webbplatsen www.ratsit.se utan att säkerställa att den som använder upplysningen har ett legitimt behov av upplysningen.

Ratsit AB föreläggs att upphöra med att lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer på webbplatsen www.ratsit.se utan att samtidigt och kostnadsfritt sända den omfrågade en kreditupplysningskopia.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har genom klagomål från allmänheten uppmärksammat på att Ratsit AB (bolaget) introducerat möjligheten att löneranka enskilda personer inom ramen för vissa tjänster på webbplatsen www.ratsit.se.

Bolaget tillhandahåller åtta olika tjänster på webbplatsen www.ratsit.se, bl.a. tjänsten "Personupplysningar". Under rubriken Personupplysningar finns i sin tur ett utbud bestående av fem stycken tjänster, bl.a. tjänsterna "Small" och "Large".

Under fliken för tjänsten Small anges att "Small är en kostnadsfri upplysning – inte en kreditupplysning".

Under rubriken Small finns fem flikar: "Personuppgifter", "Engagemang", "Området", "Kreditinfo" och "Löneranking". Vid en sökning på en viss persons löneranking får sökanden reda på:

- Personens lön jämfört med kön
- Personens lön jämfört med åldersgrupp
- Personens lön jämfört med kön och ålder
- Personens lön jämfört med totalt

Lönerankingen anger personens löneplacering i sin postort, kommun, län och i hela Sverige.

Här redovisas även listan "Lönetoppen" med uppgift om de tio personer som har högst inkomst av tjänst i den aktuella kommunen enligt den senast godkända taxeringen. Personen som står överst i listan har högst lön i kommunen.

Någon ytterligare ekonomisk information lämnas inte ut inom ramen för grattitjänsten Small.

Bolaget kräver inte att en användare som hämtar in en Small ska ha något legitimt behov och bolaget skickar ingen kreditupplysningskopia till den omfrågade.

Under fliken Large anges att "Large är en kreditupplysning". Tjänsten Large är avgiftsbelagd.

Under rubriken Large finns fem flikar: Personuppgifter, Engagemang, Området, Kreditinfo och Löneranking. Av informationen på webbplatsen framgår att en användare som köper en Large får ta del av samma uppgifter angående

löneranking som den som väljer gratistjänsten Small. Även ytterligare ekonomisk information, såsom uppgift om betalningsanmärkningar och taxerad inkomst i exakta tal, lämnas ut inom ramen för tjänsten Large.

Bolaget kräver att frågeställaren ska ha ett legitimt behov för att få ta del av uppgifterna i Large och skickar kreditupplysningskopia till den omfrågade.

Uppgifterna som ligger till grund för tjänsterna Small och Large hämtas in från Bisnode Kredit AB:s kreditupplysningsregister. Statistiken uppdateras varje dygn och grundar sig på alla folkbokförda personer över 16 år.

Datainspektionen har inhämtat yttrande från bolaget. Av yttrandet framgår bl.a. följande.

Informationen som publiceras i Löneranking utgörs av oprecis statistik av vilken man inte kan utläsa någon enskild individs inkomst. Informationen kan inte, och är inte avsedd att, tjäna till ledning av någons kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt avseende. Lönerankingen publiceras i syfte att öka intresset för bolaget så att bolaget kan sälja fler kreditupplysningar och mer reklamplats. Bolaget anser därför att kreditupplysningslagen inte är tillämplig på publiceringen i fråga.

Bolaget har ett utgivningsbevis enligt 1 kap. 9 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen för webbplatsen www.ratsit.se. Av detta följer att inte heller personuppgiftslagen är tillämplig på offentliggörandet i fråga.

Skäl för beslutet

Aktuell lagstiftning

Enligt 1 § kreditupplysningslagen gäller lagen kreditupplysningsverksamhet som innebär att någon, utom i enstaka fall, lämnar kreditupplysningar mot ersättning eller som ett led i näringsverksamhet. Lagen gäller också annan kreditupplysningsverksamhet, om den är av större omfattning.

Enligt 2 § kreditupplysningslagen avses med kreditupplysning uppgifter, omdömen eller råd som lämnas till ledning för bedömning av någon annans kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende.

I förarbetena till kreditupplysningslagen går föredraganden igenom vad som ska förstås med begreppet kreditupplysningsverksamhet (prop. 1973:155 s. 138-139).

Karakteristiskt för kreditupplysning är vidare att informationen lämnas för visst ändamål. Det skall vara fråga om information som är avsedd att tjäna till ledning för bedömning av någons kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Information som typiskt sett har ett helt annat ändamål omfattas inte av begreppet kreditupplysning, även om uppgifter av ekonomisk art ingår i informationen. Hit hör t. ex. uppgifter i personaltester som utförs för att pröva en persons lämplighet för viss anställning. Informationen i en kreditupplysning är givetvis framför allt inriktad på ekonomiska förhållanden. Ofta ingår dock uppgifter om mer personliga omständigheter. Någon skarp gräns mellan de båda informationstyperna kan inte dras och är inte heller erforderlig. Informationens art saknar i och för sig betydelse för bestämningen av begreppet kreditupplysning. Det avgörande är om den är ägnad att tjäna till ledning vid bedömningen av kreditvärdighet o. d.

Enligt 9 § kreditupplysningslagen får kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare inte lämnas ut, om det finns anledning att anta att upplysningen kommer att användas av någon som saknar legitimt behov av upplysningen.

Enligt 11 § kreditupplysningslagen måste kreditupplysningsföretaget sända en kreditupplysningskopia till den som upplysningen avser, i den mån den omfrågade är en fysisk person eller ett handels- eller kommanditbolag.

Datainspektionens bedömning

Tjänsten Small tillhandahålls utan ersättning. Tillhandahållandet utgör dock ett led i näringsverksamhet. Tjänsten Small kan därför omfattas av bestämmelserna i kreditupplysningslagen.

Datainspektionen konstaterar att en användare som hämtar in uppgifter om den omfrågades löneranking via tjänsten Small får antas känna till sin egen inkomst. Användaren kan därmed få en uppfattning om den omfrågades inkomstläge genom att jämföra sitt eget rankingresultat med den omfrågades löneranking. För det fall användaren känner till flera personers inkomstläge kan användaren nå en kunskap om den omfrågades inkomstläge som ligger nära den omfrågades faktiska inkomst.

Datainspektionen konstaterar vidare att mot bakgrund av att statistiken grundar sig på uppgifter om samtliga personer över 16 år som är folkbokförda i Sverige torde det inte råda någon tvekan om att en person som tillhör de lägst rankade tio procenten av befolkningen har låga taxerade inkomster, medan de som tillhör de högst rankade tio procenten kan antas ha goda inkomster.

Datainspektionen konstaterar också att bolaget självt synes anse att Löneranking är av intresse vid bedömning av den omfrågades kreditvärdighet eftersom löneranking ingår som en del i den avgiftsbelagda kreditupplysnings-tjänsten Large.

Datainspektionen anser mot bakgrund av detta att det är sannolikt att en användare som överväger att ge en enskild person en kredit kan tänkas använda tjänsten Small för att kontrollera en persons löneranking och gå med på att lämna krediten i fråga om det står klart att den omfrågade tillhör exempelvis de tio procent högst rankade inkomstagarna. Det kan, i vart fall när det handlar om små krediter, uppfattas som onödigt att hämta in ytterligare ekonomisk information, såsom uppgift om exakt inkomst, om gäldenären från någon av bolagets avgiftsbelagda kreditupplysningstjänster, t.ex. Large.

Datainspektionen anser vidare att uppgifternas källa och det sammanhang i vilket uppgifterna offentliggörs talar för att uppgifterna kan användas för att bedöma den omfrågades kreditvärdighet. Uppgifterna som ligger till grund för bolagets löneranking hämtas in från Bisnode Kredit AB:s kreditupplysningsregister och offentliggörande sker på en webbplats vars syfte är bl.a. att sälja kreditupplysningar.

Datainspektionen konstaterar att en uppgift om en enskilds löneranking är av sådan karaktär att den kan tjäna till ledning vid bedömning av dennes kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt i ekonomiskt hänseende. Datainspektionen anser därför att tjänsten Small är en kreditupplysningstjänst som omfattas av kreditupplysningslagens regelverk. Bolaget kan således inte undgå kreditupplysningslagens skyddsregler genom att lämna ut ekonomisk information i form av hur en enskild persons inkomst förhåller sig till andra persons inkomster i stället för i exakta tal.

Datainspektionen kan mot bakgrund av detta konstatera att bolaget handlar i strid med 9 § kreditupplysningslagen genom att på webbplatsen www.ratsit.se lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare trots att det finns anledning att anta att upplysningen kommer att användas av någon som saknar legitimt behov av upplysningen.

Datainspektionen konstaterar vidare att bolaget handlar i strid med 11 § kreditupplysningslagen även genom att på webbplatsen www.ratsit.se lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer utan att samtidigt och kostnadsfritt sända en kreditupplysningskopia till den omfrågade.

Kreditupplysningsverksamhet får enligt 3 § kreditupplysningslagen bedrivas endast efter tillstånd av Datainspektionen. Tillstånd behövs dock inte för kre-

ditupplysningsverksamhet i den mån den bedrivs genom offentliggörande av kreditupplysning på ett sådant sätt som avses i yttrandefrihetsgrundlagen. Bolaget bedriver sin verksamhet genom att offentliggöra uppgifter på sin webbplats www.ratsit.se. Bolaget har ett utgivningsbevis för databasen www.ratsit.se. Bolaget har därmed rätt att bedriva kreditupplysningsverksamhet utan tillstånd av Datainspektionen.

För det fall den som har rätt att bedriva kreditupplysningsverksamhet åsätter en bestämmelse i kreditupplysningslagen får Datainspektionen enligt 17 § kreditupplysningslagen förelägga honom att vidta rättelse.

Datainspektionen finner mot bakgrund av ovanstående anledning att förelägga bolaget att upphöra med att på webbplatsen www.ratsit.se lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer som inte är näringsidkare utan att säkerställa att den som använder upplysningen har ett legitimt behov av upplysningen.

Datainspektionen förelägger vidare bolaget att upphöra med att på webbplatsen www.ratsit.se lämna ut kreditupplysningar om fysiska personer utan att samtidigt och kostnadsfritt sända en kreditupplysningskopia till den omfrågade.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag ni fick ta del av beslutet. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning, om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt. Även Justitiekanslern får överklaga beslutet för att tillvarata allmänna intressen. Tiden för överklagande för Justitiekanslern räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Kristina Svahn Starrsjö i närvaro av chefsjuristen Hans-Olof Lindblom, tillsynschefen Catharina Fernquist och avdelningsdirektören Hans Kärnlöf, föredragande.

Kristina Svahn Starrsjö

Hans Kärnlöf

Kopia till: Justitiekanslern